

LAGETS

STUDENTUNDERSØKELSE 2019

*OM TROSFORMIDLING
I STUDIEHVERDAGEN*

“

There's no greater mission field than the university today. Student evangelism has never been more challenged or more needed.

TIM KELLER

INNHOOLD

Om utgiverne	7
1. Introduksjon	8
2. Metodikk	10
2.1 Datainnsamling	10
2.2 Om målgruppen	10
3. Om respondentene	12
3.1 Demografi	12
3.2 Studievalg	13
3.3 Oppvekst, menighetsliv og studentaktiviteter	15
4. Gjennomgang av funnene	17
4.1 Å snakke om troen på studiestedet	17
4.1.1 Fra spørreundersøkelsen	17
4.1.2 Drøfting	18
4.2 Forventninger til yrkesliv basert på studieretning	22
4.2.1 Fra spørreundersøkelsen	22
4.2.2 Drøfting	25
4.3 Flerkulturell bakgrunn	27
4.3.1 Fra spørreundersøkelsen	27
4.3.2 Drøfting	28
Oppsummering	30

OM UTGIVERNE

Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (Laget) har i mange år har vært en viktig aktør for formidling av kristen tro til unge mennesker i skole- og studentalder. Laget er oppdragsgiver og har finansiert denne rapporten. Laget har vært involvert gjennom hele prosessen.

Nordic Navigation er et konsulentselskap basert i London og Bergen. Nordic Navigation bistår organisasjoner i Norge og internasjonalt med organisasjonsutvikling, med særlig fokus på kartleggingsprosesser, lederutvikling og strategi. I denne rapporten har Nordic Navigation vært ansvarlig for utvikling av undersøkelsesdesign, gjennomføring av datainnsamling og analyse.

INTRODUKSJON

«Rekordmange unge er personlig kristne, men hvor gjemmer de seg hen, og hvorfor holder de munn?», spurte Morten Schwenke i studentavisen Universitas for et par år siden. Da jeg stilte spørsmålet til et knippe pastorer var svarene lettere unnvikende. De hadde liten kunnskap om det, men hadde samtidig erfart at naturlig trosformidling på studiestedet var noe flere kristne studenter slet med. Som leder for Laget var det lett å mene noe om situasjonen, men vi manglet viktige data om temaet. Dermed ble behovet for en kartlegging tydelig og dens omfang kan jeg takke en rekke engasjerte menighetsledere for.

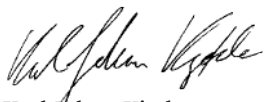
Sekulariseringstrenden innen både storsamfunn og academia, men ikke minst i selve kirken, var et annet fenomen som tydeliggjorde behovet for undersøkelsen. Dersom nordiske kristne i sin alminnelighet lever som om Gud ikke finnes, som Magnus Malm skriver, hvordan står det da til med de kristne studentene - lever de som om Gud ikke finnes på studiestedet?

I denne rapporten ønsket vi å:

- Undersøke hvordan kristne studenter lever ut sin kristne tro og forstå på hvilken måte studentene snakker om troen i praktisk studieliv.
- Se på sammenhengen mellom deres kristne tro og forventninger til fremtidig yrkesliv, samt undersøke hvilke forskjeller som fantes mellom de ulike studieretningene.
- Utforske forskjellene mellom dem med flerkulturell bakgrunn og nordmenn forøvrig.

Fra et kirkelig perspektiv er denne kartleggingen viktig fordi den avdekker hvilke holdninger de i all hovedsak mest aktive av lavkirkelige og frikirkelige studenter har til tro og trosformidling. Jeg håper den kan være nyttig og retningsgivende for dem som jobber med kristen trosformidling blant studenter. Fra et samfunnsperspektiv sier rapporten noe viktig om hvordan det er å leve som kristen student i akademia og hvor naturlig det føles å leve åpent med troen sin som kristen minoritet.

Karl-Johan Kjøde
Generalsekretær i Laget

METODIKK

2.1 DATAINNSAMLING

I datainnsamlingen brukte vi tre metoder:

- Fokusgruppe
- Spørreundersøkelse
- Dybdeintervju

Det ble gjennomført fem fokusgrupper i løpet av april 2018. To i Oslo, to i Bergen og én i Trondheim. Hver av disse fokusgruppene hadde fem til åtte deltakere og rekruttering skjedde i hovedsak gjennom regionalt ansatte i Laget. Deltakerne var i all hovedsak studenter som var aktive i et kristent studentfellesskap. Formålet med fokusgruppene var å få et tydeligere bilde av hvilke spørsmål det var relevant å vektlegge i spørreundersøkelsen. Hver fokusgruppe varte 90 til 120 min. Fokusgruppene bidro til å finjustere problemforståelsen.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført digitalt i løpet av mai til juni 2018 og bestod av 49 spørsmål. Det er datainnsamlingen fra spørreundersøkelsen som representerer størsteparten av datagrunnlaget i denne rapporten. Spørreundersøkelsen ga oss grunnlag for å si noe generelt om målgruppen.

For å gå dypere inn i særskilte funn fra spørreundersøkelsen ble det gjennomført seks dybdeintervju. De ulike intervjuobjektene ble valgt fordi de alle på ulike måter har vært engasjert i kristent studentarbeid. Tre av intervjuobjektene hadde flerkulturell bakgrunn, og to av dem har jobbet med kristent innvandrersarbeid i en årrekke.

2.2 OM MÅLGRUPPEN

Målgruppen for denne undersøkelsen er «*studenter i Norge som definerer seg selv som kristne*». Et slikt utvalgsriterium betyr følgelig at utvalget baserer seg på respondentenes subjektive vurdering av deres egen tro. Alle respondentene fikk spørsmålet «*Definerer du deg selv som en kristen?*». Kun respondenter som valgte svaralternativ «*Ja*» på dette spørsmålet fikk anledning til å fullføre spørreundersøkelsen. Respondenter som valgte svaralternativ «*Nei*» eller «*Vet ikke*» fikk ikke besvare undersøkelsen. Dette gjaldt 27 personer.

Respondentene ble spurt om nåværende studienivå. De fikk følgende svaralternativer:

- Heltidsstudent
- Deltidsstudent
- Bibelskole/folkehøyskole
- Ikke student
- Annet

Det var kun respondenter som valgte svaralternativ «Heltidsstudent» eller «Deltidsstudent» som fikk fullføre spørreundersøkelsen. Av totalt 1.403 respondenter, gjensto derfor 1.119 personer innenfor utvalget, hvor 284 falt utenfor.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført digitalt, hvor flesteparten (60,0%) av respondentene fikk tilgang til undersøkelsen via sosiale medier eller e-post. Dessuten gjennomførte en rekke menigheter spørreundersøkelsen i løpet av gudstjenester, smågrupper eller annen organisert samling. 36,4% av respondentene besvarte undersøkelsen i en slik menighetssammenheng. Laget hadde kontakt med et mangfoldig spekter av menighetsledere i forkant av datainnsamlingen for å sikre et størst og bredest mulig datagrunnlag. Rekruttering av respondenter var dermed organisert gjennom menighetskontakter, men skjedde også organisk gjennom sosiale medier.

1.050 av respondentene oppga menighetstilknytning. De ti menighetene med flest respondenter representerer

59,7% av det totale antallet. Flertallet av disse forsamlingene er tilknyttet lutherske organisasjoner og Pinsebevegelsen. De neste ti på lista representerer kun 7,6% av det totale antallet respondenter. Disse forsamlingene representerer et bredere utvalg menigheter. Kort oppsummert er utvalget sterkt representert av tradisjonelle storbyforsamlinger med mange studenter.

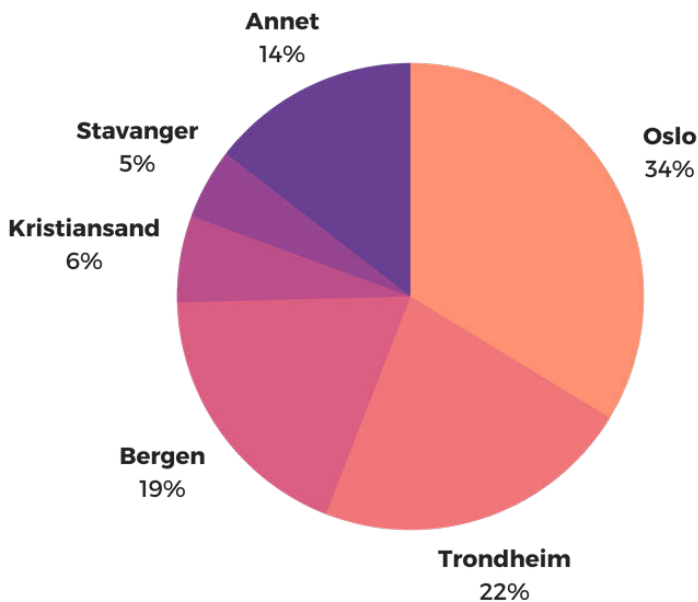
I rapporten sammenligner vi flere responsgrupper, bl.a. basert på studievalg. Der hvor dette gjøres, benytter vi standard konfidensnivå på 95%.

OM RESPONDENTENE

3.1 DEMOGRAFI

Respondentene bor i all hovedsak i de største byene i Norge. Den geografiske fordelingen ser slik ut:

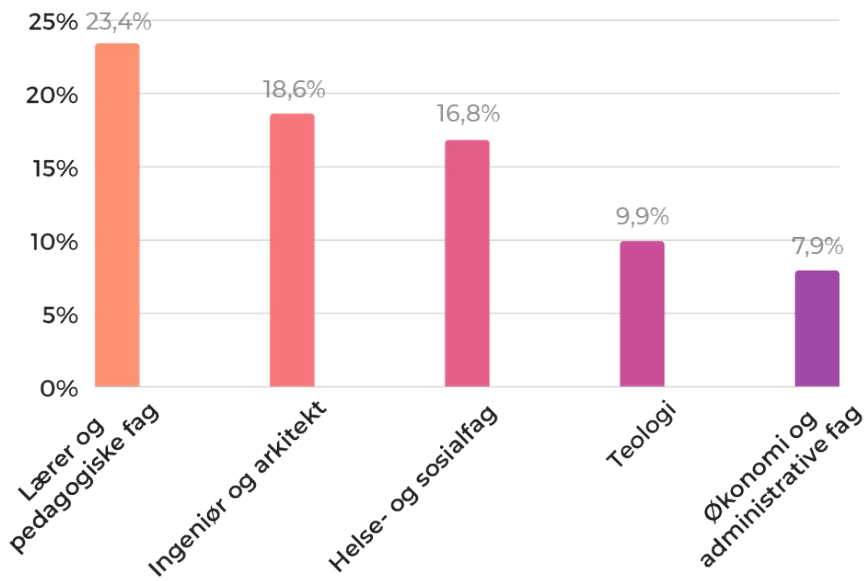

**GJENNOMSNIITTSALDER FOR RESPONDENTENE VAR 23 ÅR.
KJØNNSFORDELING MELLOM RESPONDENTENE VAR KVINNER
(58%) OG MENN (42%).**

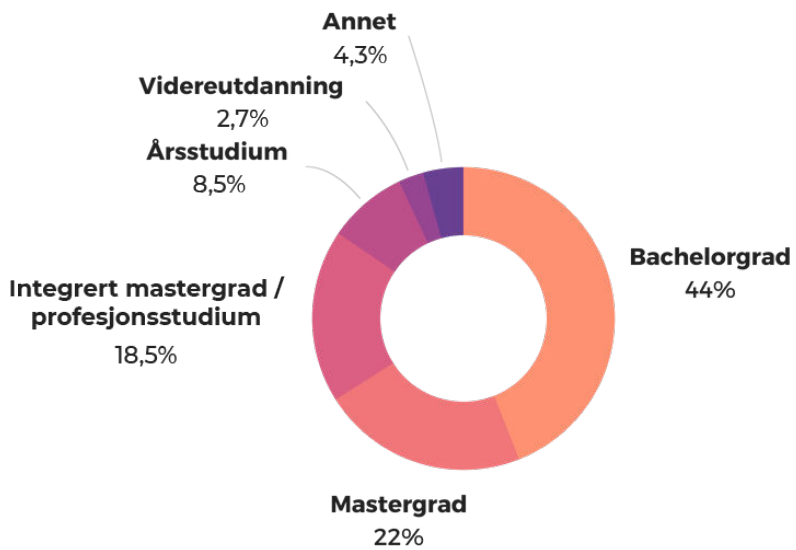
3.2 STUDIEVALG

910 respondenter oppga studieretning. Følgende er en oversikt over de sterkest representerte studieretningene og studienivåene blant respondentene.

Nåværende studieretning:

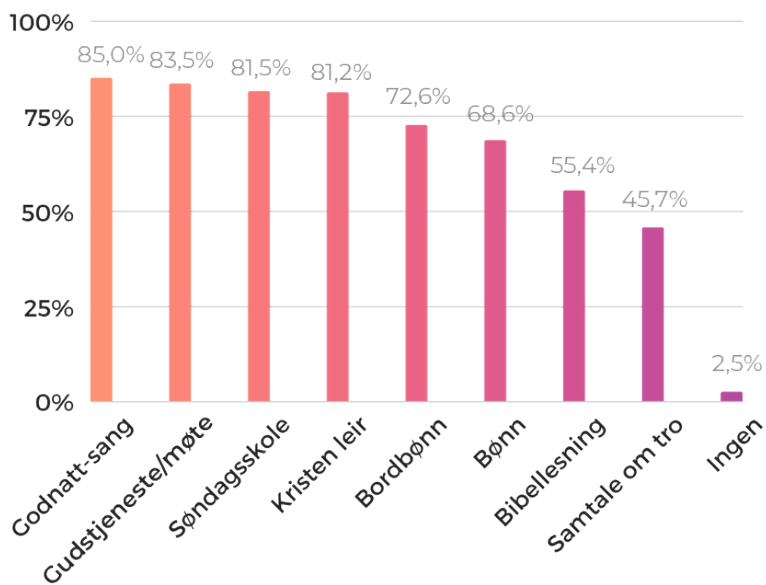

Nåværende studienivå:

3.3 OPPVEKST, MENIGHETSLIV OG STUDENTAKTIVITETER

Når det gjelder i hvilken grad respondentene har hatt en kristen oppvekst spurte vi om hvilke aktiviteter¹ de pleide å gjøre da de vokste opp. Svarene er følgende:

¹ Respondentene ble spurt om hvilke aktiviteter de brukte mest tid på i smågruppene og kunne velge maks to alternativer.

62% av respondentene oppgir at de er del av et mindre fellesskap, som f. eks smågrupper.

Respondentene oppgir følgende aktiviteter i smågruppene:

- Bibelstudium: 58,8%
- Deling fra personlig liv: 53,7%
- Hverdagsprat: 28,2%
- Bønn: 20,3%
- Måltid: 17,3%

**RESPONDENTENE BRUKER I GJENNOMSNITT
SYV TIMER I MENIGHET I LØPET AV EN UKE.**

- 49,5% av respondentene er aktive i kristne studentforeninger (eks. Laget, KRIK)
- 28,3% er ikke aktive i studentforeninger
- 12,7% er aktive i fagspesifikke eller politiske foreninger

Respondenter som deltar i studentaktiviteter bruker i gjennomsnitt fem timer på disse aktivitetene pr. uke.

GJENNOMGANG AV FUNNENE

I dette kapitlet vil vi gjennomgå funn fra spørreundersøkelsen med vektlegging på temaene som ble introdusert innledningsvis: 1) Å snakke om troen på studiestedet; 2) Forventninger til yrkesliv basert på studieretning; og 3) Flerkulturell bakgrunn.

4.1 Å SNAKKE OM TROEN PÅ STUDIESTEDET

4.1.1 Fra spørreundersøkelsen

Vi stilte en rekke spørsmål knyttet til på hvilken måte kristne studenter var åpne om troen sin på studiestedet.

- 93,7% er ikke enig i at troen bør være en privatsak²
- 91,1% er helt eller delvis enig i at kristne studenter lever med troen «*inni skapet*»
- 67,2% snakker ikke regelmessig³ om kristen tro med sine ikke-kristne medstudenter
- 76,6% tar ikke opp kristen tro med mindre man får et direkte spørsmål

Utfordringer knyttet til å leve som kristen ser i liten grad ut til å være situasjonsbestemt. 48,7% oppgir ingen spesifikke situasjoner som særlig utfordrende. Fadderuke (29%), fest (28%) og den uformelle praten (17,3%) er de situasjonene flest opplever som utfordrende.

Vi spurte respondentene om hvilke av følgende årsaker som hindret dem i å snakke om tro (i svært stor grad - i stor grad - i noen grad - i liten grad - i svært liten grad)

- Unngå å bli mislikt (2,6% - 10,5% - 37,7% - 30,9% - 18,4%)
- Støte noen med budskapet (0,7% - 8,8% - 35,0% - 34,4% - 21,1%)
- Assosiert med ekstreme holdninger (2,4% - 11,0% - 31,0% - 25,3% - 28,7% - 1,6%⁴)
- Vet ikke hva jeg skal si (5,4% - 21,5% - 36,8% - 22,7% - 13,6%)
- Unngå å bli oppfattet som mindre intelligent (1,2% - 4,3% - 13,8% - 23,7% - 55,4% - 1,6%⁵)
- Unngå å bli oppfattet som dobbeltmoralisk (1,1% - 4,8% - 15,0% - 37,8% - 41,4%)

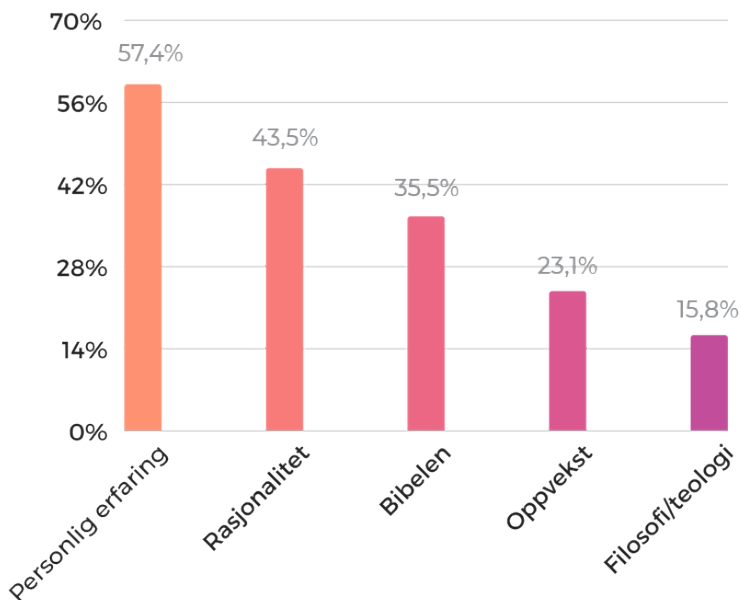
² Av disse er det 17,7% som forholder seg nøytrale til spørsmålet. 40,7% er svært uenige, mens 35,3% er litt uenige.

³ Noen ganger i semesteret eller sjeldnere.

⁴ På dette spørsmålet var det mulig å svare «*vet ikke*». 1,6% av respondentene valgte dette svaralternativet.

⁵ På dette spørsmålet var det mulig å svare «*vet ikke*». 1,6% av respondentene valgte dette svaralternativet.

Vi var også interessert i å forstå hvilke begrunnelser studentene bruker for å argumentere for sin kristne tro og ba dem velge maks to alternativer. De fem vanligste begrunnelsene var:

4.1.2 Drøfting

Basert på disse tallene, hvor naturlig er det for kristne studenter å være åpne om sin kristne tro? Som vi allerede har sett har en stor majoritet av utvalget hatt en aktiv kristen oppvekst. De er svært engasjerte i ulike kristne fellesskap, har kristne venner og snakker om troen med disse. Dessuten er det kun en svært liten gruppe som gir uttrykk for at de mener at troen tilhører den private sfæren. Likevel er det kun én av tre respondenter som snakker regelmessig (flere ganger i måneden eller mer) om sin kristne tro med ikke-kristne og majoriteten oppgir at det som regel er den ikke-kristne som tar initiativ til slike samtaler, hvor tre av fire oppgir at de avventer til den andre initierer samtalen. Videre er de aller fleste respondentene enige i at kristne studenter lever med «troen inni skapet».

Disse svarene fremstår som paradoksale. Dette mønsteret gjelder ikke bare studietiden, men forventninger til yrkesliv ser ut til å følge samme mønster: På den ene siden oppgir seks av ti at troen vil ha stor innvirkning på yrkesutøvelse⁶, og religiøs nøytralitet oppfattes som den største utfordringen for å leve som en kristen på arbeidsplassen. På den andre siden er det kun én av fire kristne studenter som mener at deling av kristen tro er blant de viktigste mulighetene i arbeidslivet. Svaralternativene som får flest responser er «*påvirke med gode verdier*» og «*være tilgjengelig for dem som ønsker den dypere praten*».

Mye tyder altså på at kristne studenter i Norge i dag ikke mener troen skal begrenses til den private sfære, men har likevel tilpasset seg på en måte at troen i liten grad snakkes om utenfor den private sfære.

VI HAR PARADOKSALT NOK Å GJØRE MED EN TILSYNELATENDE «IKKE-PRIVAT TRO» SOM IKKE SNAKkes OM. KRISTNE STUDENTER ER IKKE REDDE FOR Å SNAKKE OM TRO, MEN GJØR DET LIKEVEL SJELDENT.

Hvilke forklaringer har vi for at kristne studenter i liten grad snakker om troen sin? Og hvilke forskjeller finnes blant respondentene?

Rapporten “Spiritual Conversations in the Digital Age” (2018)⁷ fra Barna Group har undersøkt hvordan unge kristne i USA snakker om troen sin. Barna-rapporten peker på følgende tre hovedtrender:

- 1) Sekularisering: *“Talk of spiritual or religious matters becomes less pertinent and less comfortable”.*
- 2) Relativisering: *“It is harder and harder to challenge someone’s beliefs on the basis of claims about objective truth. This makes spiritual conversations more tepid- everyone can just believe whatever they want and it makes no difference, right? People is instead seeking what work for their lives, with less concern for whether these beliefs and practices are rooted in a universal truth - and whether anyone else agrees with them”.*
- 3) Pluralisme og frykt for å støte: *“Fear of offense is one of the primary barriers for many Christians when it comes to talking about their faith”.*

⁶ Dersom vi inkluderer dem som sier «i noen grad» blir andelen 88,9%.

⁷ <https://www.barna.com/spiritualconversations/>

I hvilken grad bekrefter våre funn trendene fra USA? I undersøkelsen ba vi respondentene om å vurdere i hvilken grad de var enige i påstander knyttet til hva som hindret dem i å snakke om troen. I korte trekk kan vi ikke si at responsene gir noen entydige svar. Den forklaringen som får størst støtte er svaret: «*Vet ikke hva jeg skal si*». Det kan handle om flere ting, for eksempel manglende språk eller evne til å argumentere. Dersom respondentene sikter til at de har en opplevd mangel på kunnskap eller ferdighet til å kunne respondere passende, kan det forklare noe av den oppblomstringen vi har sett innen kristen apologetikk. Her søker man å gi en rasjonell begrunnelse for kristen tro. Vi ser også at hele 44% oppgir dette som en viktig begrunnelse for sin kristne tro.

PÅ FORHÅND ANTOK VI AT «FRYKT FOR Å STØTE» VAR EN UTBREDT FORKLARING TIL HVORFOR KRISTNE STUDENTER IKKE SNAKKER OM TROEN. VI VAR OVERRASKET OVER AT DENNE FORKLARINGEN IKKE FIKK STØRRE STØTTE ENN DEN GJORDE.

En studentlagsleder vi snakket med sier at evangeliet «*ikke er noe å bli støtt av*». Vedkommende fortsetter: «*I mitt hode er det ingenting som er støtende [med evangeliet]. Jeg har hørt at det før i tiden var mer at kristne ga svaret at du ikke kommer til himmelen om du ikke er kristen. Mer skremsel. Men jeg føler at nå er det helt motsatt*». Responser som dette etterlater oss spørrende til hva respondenten anser som det sentrale innholdet i sin kristne tro. La oss bruke verset som ofte kalles den lille Bibel som eksempel:

For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. - Joh 3,16

Verset begynner med å slå fast at Guds kjærlighet til verden og avslutter med menneskers frelse. I mellomtiden rekker det blant annet å kommentere både behovet for en offerdød, troens eksklusivitet og menneskers fortapte tilstand uten Jesus. Dette funnet kan tyde på at de mer kontroversielle sidene ved det kristne budskapet underkommuniseres til fordel for de mindre kontroversielle.

Blant dem som er åpne om troen er en av de største utfordringene å måtte svare på spørsmål og å møte fordommer mot kristne. Én respondent sa: «*For min del har utfordringen først og fremst bestått i å stå av den første stormen og så svare etter beste evne - for*

det er jo ikke til å unngå at for dem blir jeg en slags personifisering av denne troen, og det er jo en gave og en utfordring». En annen uttrykte: «Det er litt vanskelig da, å skulle snakke om tro - man er alltid på defensiven, mange angrep, og samtidig er de ganske uvitende om troen. De setter deg veldig fort i bås (...). Skjønner at mange ikke vil være ærlig med troen sin da».

Rapporten fra Barna peker på at relativiseringen av sannhetsbegrepet ikke bare gjør det vanskeligere å hevde at kristen tro er objektivt sann, men også hvorfor man skal dele evangeliet. Samme studentleder sier: *«Jeg tror ikke jeg har hørt noen gang at du har ansvar for å gjøre folk kristne (...) For min del, noen av mine*

beste venner er ikke kristne, men så lenge de respekterer at jeg har en tro, så går det helt fint. Men jeg opplever ofte at de i bunn og grunn har samme verdier. Ganske like i hvert fall. Vi er ikke veldig forskjellige». En annen respondent har en mer nedlatende tone på kirkens vegne. Han går så langt som å hevde at: *«...kirken er et museum, ritualtreff og terapisted, ikke en kilde til sannhet og autoritet».* Utgangspunktet for disse to respondentene er svært forskjellig; den ene eksemplifiserer relativiseringen, mens den andre uttaler seg i sterke negative ordelag om hvordan vedkommende mener kirken har blitt preget av relativiseringen.

I en virkelighet hvor det er vanskelig å hevde at kristen tro er objektivt sann, overrasker det ikke at den mest populære begrunnelsen er personlig erfaring. Å dele sin subjektive erfaring er mer ufarlig og passer på mange måter godt inn i vår tid.⁸

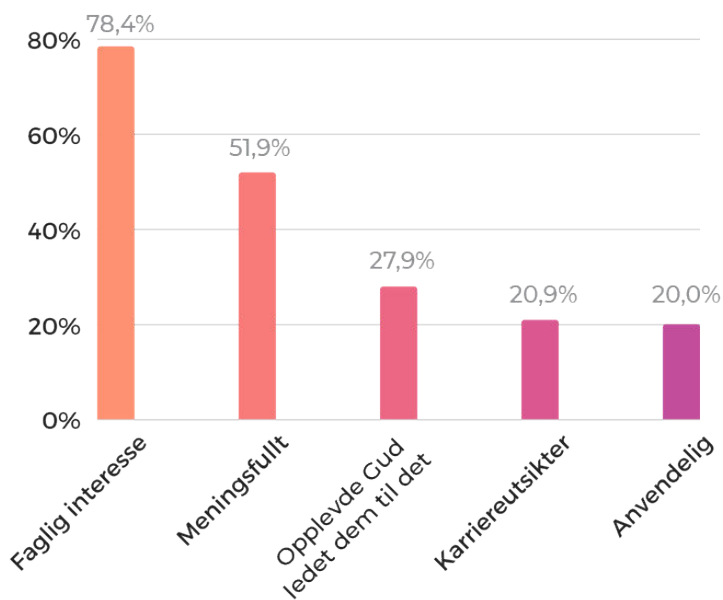
⁸ Charles Taylor bruker begrepet the age of authenticity for å beskrive tidsalderen det moderne mennesket befinner seg i.

4.2 FORVENTNINGER TIL YRKESLIV BASERT PÅ STUDIERETNING

4.2.1 Fra spørreundersøkelsen

Et annet område vi var interessert i å undersøke, var hvordan kristne studenter tar beslutninger knyttet til studie- og yrkesvalg⁹. 74,0% vet omtrentlig hva de skal jobbe med etter endt studieløp. De aller fleste studentene ved et profesjonsstudium som medisin (94,7%, n=36), pedagogiske fag (92%, n=183) og helsefag (79,9%, n=115) vet omtrentlig hva de skal jobbe med etter endt utdanning, mens færre studenter ved humanistiske fag (61,0%, n=25) og samfunnsvitenskap (57,5%, n=23) gjør det samme.

Respondentene ble bedt om å begrunne sitt valg av studieretning og fikk velge maks tre alternativer. De vanligste grunnene var:

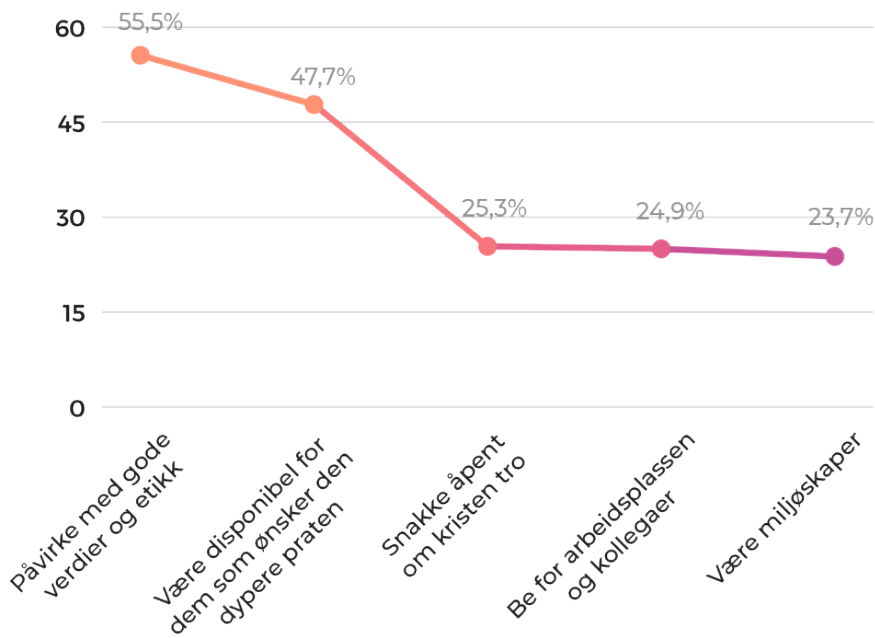

⁹ Forskjellene mellom studieretninger er signifikante basert på et konfidensnivå på 95%. Enkelte studieretninger dominerer der hvor vi har funnet signifikante forskjeller (f.eks. lærerestudenter). Dette er ikke så rart ettersom antall respondenter ved de ulike studieretningene varierer sterkt.

Karriereutsikter var særlig viktig for studenter innen økonomiske fag (40,9%, n=27,) og ingeniørfagene (32,3%, n=50), mens medisinstudenter (76,3%, n=29) og lærerstudenter (72,4%, n=144) la størst vekt på at yrkesvalg er meningsfullt.

Respondentene ble spurt om i hvilken grad deres kristne tro vil ha stor innvirkning på yrkesutøvelsen. 61,5% av respondentene oppgir at troen vil ha sterk eller svært sterk innvirkning. Mens hele 77,5% (n=86) av studentene innen helse- og sosialfagene oppgir at troen vil ha sterk eller svært sterk innvirkning, oppgir kun 23,5% (n=8) av matematikkstudentene det samme.

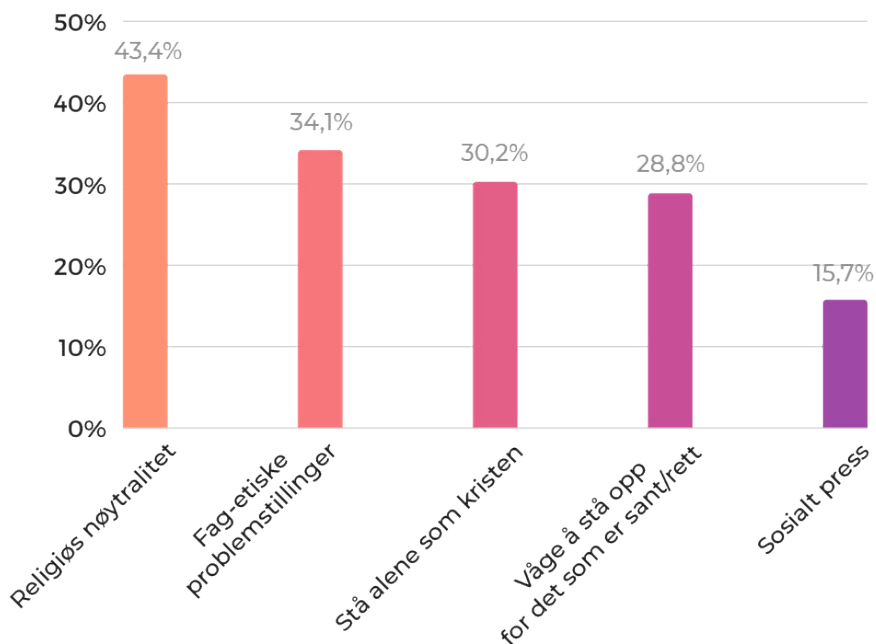
På spørsmål om hvilke muligheter studentene så med å være kristen på en fremtidig arbeidsplass får følgende alternativer flest svar (maks to svaralternativer):

Dersom vi igjen sammenligner de ulike studieretningene ser vi følgende forskjeller:

- «Være disponibel for den dypere praten»: Studenter innen de humanistiske fagene (68%, n=17) og ingeniørfagene (57,8%, n=63) vektlegger dette i større grad enn lærerstudentene (38,5%, n=70)
- «Snakke åpent om den kristne tro»: Økonomistudentene (34,3%, n=12) legger større vekt på dette enn lærerstudentene (18,7%, n=34) og medisinstudentene (11,1%, n=4)
- «Be for arbeidsplassen»: Lærerstudentene 31,9%, n=58) og psykologistudentene (50,0%, n=7) scorer høyere på denne enn ingeniørstudentene (18,4%, n=31)
- «Påvirke med gode verdier og etikk» var totalt sett den viktigste muligheten, og her var det ingen signifikante forskjeller mellom respondentene

På spørsmål om hvilke utfordringer studentene så med å være kristen på en fremtidig arbeidsplass får følgende alternativer flest svar (maks to svaralternativer):

Også på dette spørsmålet var det forskjeller mellom studieretningene:

- Ingeniørfagene (13,0%, n=14) er mindre bekymret for religiøs nøytralitet enn majoriteten av de andre studieretningene. Til sammenligning oppgir 73,0% (n=132) av lærerstudentene, 56% (n=14) av studentene ved humanistiske fag og 50,9% av studentene ved helse- og sosialfag (n=57) dette blant de største utfordringene.
- Medisinstudenter (72,2%, n=26) og studenter ved helse- og sosialfag (56,3%, n=63) er mer bekymret for fag-etiske problemstillinger enn ingeniører (14,8%, n=16) og økonomer (25,7%, n=9)
- Ingeniørstudenter (47,2%, n=51) er mer bekymret for å stå alene som kristen enn majoriteten av de andre studieretningene. Til sammenligning oppgir 25,4% (n=46) av lærerstudentene og 13,9% (n=5) av medisinstudentene det samme.
- Ingeniørstudentene (36,1%, n=39) oppgir «å våge å stå opp for det som er sant» som en større utfordring enn lærerstudentene (19,3%, n=35)

4.2.2 Drøfting

Kartleggingen viser at det finnes kristne studenter representert innenfor de fleste studieretninger¹⁰. Andelen teologistudenter (9,9%) er utvilsomt høyere enn for landsgjennomsnittet. Det er nok også spesielt for denne kartleggingen at så mange respondenter opplevde at Gud ledet dem til sitt valg av studieretning (27,9%). Hva dette innebærer og hvordan det ser ut hadde det vært interessant å se nærmere på. At personlige preferanser som faglig interesse (78,4%) og meningsfullhet (51,9%) skårer såpass høyt over for eksempel karriereutsikter (20,9%) og anvendelighet (20%) kan tyde på at studentene ikke er veldig bekymret for mulighetene i arbeidslivet.

Et flertall (61,5%) av studentene mener deres kristne tro vil ha stor innvirkning på deres fremtidige yrkesutøvelse. Her er det særlig gjennom gode verdier og etikk (55,5%) at studentene forventer å påvirke arbeidsplassen. Her er det ingen av yrkesgruppene som skiller seg særlig ut, som viser at de aller fleste er i stand til å anvende kristen etikk i sin sammenheng. Når det gjelder å være tilgjengelig for den dypere praten (47,7%) eller snakke om kristen tro (25,3%), er det imidlertid noen betydelige utslag yrkesgruppene imellom, blant annet hos lærerne.

Passive lærere

Funnene i denne undersøkelsen bekrefter de erfaringene som Laget har gjort seg i møte med lærere i den offentlige skolen de senere årene¹¹. Mange frykter

¹⁰ For mer statistikk om studievalg i høyere utdanning se <https://www.ssb.no/utuvvh>

¹¹ Basert på tilbakemeldinger fra ansatte i Laget.

mistenkeliggjøringen som følger av at deres kristne tro blir kjent på arbeidsplassen. Overfor kollegaer, men særlig i samtale med elever blir de usikre i møte med spørsmål om tro. Derfor er det ikke så overraskende at de i mindre grad enn resten vil være disponible for den dypere samtalen (9,3%-poeng lavere enn gjennomsnittet). Lærerne er også mindre tilbøyelig til å snakke åpent om tro (6,6%-poeng lavere enn gjennomsnittet), og de skiller seg ut ved at de i mindre grad ser på det som en utfordring å stå opp for det som er sant og rett. Her ligger de 9,5%-poeng lavere enn gjennomsnittet.

Antall lærere som ønsker å stille opp som voksenkontakt for lokallag i Laget har også sunket de siste årene¹². Det begrunnes gjerne med at dette setter dem inn i en vanskelig, om ikke umulig, dobbeltrolle. I undersøkelsen gjenspeiler dette seg i at kravet om religiøs nøytralitet løftes frem som lærernes desidert største

utfordring i møte med yrkeslivet. Hele 72,9% av lærerne svarer at dette er deres største utfordring, 29,5%-poeng over gjennomsnittet. En respondent uttrykte i undersøkelsen at «*Lærarar har ikkje yringsfrihet når det kommer til religiøsitet*».

Lærerne er likevel betydelig mindre redde for å være alene som kristen (19,7%-poeng lavere enn gjennomsnittet). At lærerne/pedagogene utgjør den største studiegruppen i denne undersøkelsen, med hele 19,8% av respondentene kan nok være noe av forklaringen på det. Selv om de er mange er de ikke nødvendigvis sikre på hvordan de skal takle kravet om religionsnøytralitet. For å romme det religiøst mangfoldige Norge trenger vi en kompetanseheving rundt religiøse trosspørsmål. Men i første omgang vil åpenhet fremfor passivitet løse mye av problemet for både lærere og elever.

¹²Basert på tilbakemeldinger fra ansatte i Laget.

4.3 FLERKULTURELL BAKGRUNN

Et tredje område vi ønsket å kartlegge var knyttet til om kristne studenter med flerkulturell bakgrunn forholder seg annerledes til tro enn andre norske studenter¹³. I denne rapporten bruker vi betegnelsen bindestreksnordmenn for personer med flerkulturell bakgrunn (for eksempel norsk-pakistaner). Som respondenter er disse identifisert ved at de har vokst opp i et annet land enn Norge og snakket et annet språk enn norsk da de vokste opp.

4.3.1 Fra spørreundersøkelsen

163 av respondentene oppgir at de har vokst opp i et hjem hvor de har snakket et annet språk enn eller i tillegg til norsk. Her snakket 115 engelsk, 21 snakket spansk og 17 snakket fransk. Respondentene representerte 40 ulike språk. Videre ser vi at 133 respondenter tilbrakte hele eller deler av oppveksten i et annet land enn Norge, hvorav 104 utenfor Europa. Vi må regne med at enkelte av disse respondentene tilhører norske familier som av ulike grunner har valgt å bo i utlandet noen år. Derfor har vi lagt vekt på språkindikatoren i analysen. 86 respondenter svarte ja på begge spørsmålene.

På følgende spørsmål svarte bindestreksnordmenn (n=163) signifikant¹⁴ annerledes enn respondentene forøvrig:

Det er flere som

- oppgir «i høy grad» Guds ledelse som årsak til valg av menighet: 18,6% vs. 10,7%.
- deltar i småfelleskap: 69,2% vs. 60,8%.
- svarer «bønn» som aktiviteten man bruker mest tid på i smågruppene: 30,8% vs. 18,2%.
- oppgir «i høy grad» frykt for å bli oppfattet som mindre intelligent som årsak til ikke å snakke om tro: 8,9% vs. 3,5%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.
- er «i svært liten grad» enig i utsagn om å være flau over å bli assosiert med Bibelen som årsak til å ikke snakke om tro: 30,8% vs. 21,8%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.
- mener «i svært høy grad» at kristne studenter lever med troen «inni skapet»: 12,3% vs. 6,0%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.-

¹³ Forskjeller som blir presentert her er signifikante basert på et konfidensnivå på 95%.

¹⁴ Vi har valgt konfidensnivå på 95%

Det er færre som

- oppgir «den andre» på spørsmål om hvem som pleier å ta initiativ til samtale om tro: 40,5% vs. 50,3%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.
- svarer «i høy grad» frykt for å støte som en årsak til ikke å snakke om tro: 4,1% vs. 9,7%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.
- er «i svært høy grad» enig i utsagn om mangel på språk som grunn til å ikke snakke om tro: 1,4% vs. 6,1%. For de andre svaralternativene er det kun ikke-signifikante forskjeller.

4.3.2 Drøfting

Bindestreksnordmenn og respondentene forøvrig svarer altså signifikant forskjellig på flere spørsmål. Bindestreksnordmenn tar oftere initiativ til samtaler med ikke-kristne og er mindre redde for å støte medstudenter med budskapet. De oppgir i mindre grad at språk er et hinder for å snakke om troen, de er mindre flau for å bli assosiert med Bibelen og hevder i større grad at kristne lever med troen inni skapet.

ALLE DISSE SVARENE VISER EN TROSPRAKSIS SOM FREMSTÅR MER INTEGRERT OG MINDRE PRIVATISERT ENN HOS DE ØVRIGE RESPONDENTENE.

Samtidig oppgir denne gruppen større uttrykk for at frykt for å oppfattes som mindre intelligent som et hinder for å snakke om tro. Dette var et tema vi valgte å utforske videre i dybdeintervjuene. Én av dem vi intervjuet har jobbet tett med kristne migrantmiljøer i en årrekke. Han sier følgende: «**Det finnes en underliggende tanke blant nordmenn at vi har utviklet oss forbi kristendommen og har blitt opplyst.**¹⁵ (...) Når kristne innvandrere møter nordmenn, oppfører vi oss som om vi har lært noe de ikke har lært. Dette gjelder spesielt de som har prøvd å fortelle nordmenn om tro, men gjelder også andre som har bare spurt nordmenn om tro og ser hvordan nordmenn responderer på spørsmålet».

¹⁵ Pew Research Centre: Being Christian in Western Europe (2017): 69% av den norske befolkningen svarer at «vitenskap gjør religion overflødig i livet mitt». I europeisk sammenheng er Norge det landet som scorer høyest på dette spørsmålet. <http://www.pewforum.org/2018/05/29/being-christian-in-western-europe/>

Vedkommende fortsetter: «Innvandrere er heller ikke vant med å diskutere med humanister og ateister (...), de argumentene som brukes i deres hjemland fungerer ikke her». En annen kvinne som kom til Norge i barneskolealder bekrefter dette inntrykket: «Vi [bindestreksnordmenn] har ikke [samme] behov for at tingene skal henge sammen. Det er veldig opplevelsbasert. Dermed er det lettere å dele tro fordi vi ikke trenger å forsvare troen på en vitenskapelig måte. Så når vi skal begynne å snakke om Gud på en intellektuell måte så klarer vi ikke det. Det er uvant. Veldig fremmed».

En annen utfordring denne gruppen står overfor er manglende tilgang på rollemodeller som kan modellere en kulturelt integrert tro. Ett av intervjuobjektene som har jobbet med kristent migrantarbeid sier: «De som er vokst opp i Norge med to innvandrereforeldre vil måtte gjenoppdage Gud i en tokulturell virkelighet. Dette er svært krevende og mangelen på kristne forbilder blant denne målgruppen er akutt». En annen person vi snakket med, som selv har flerkulturell bakgrunn og har vært en ledende figur innen kristent migrantarbeid sier følgende: «Det finnes forbilder, men få er synlige. For å være synlig må noen bruke deg og gi deg synlighet. Avstanden mellom migrantmenighetene og de tradisjonelle norske sammenhengene er fortsatt stor. Svært få av de tradisjonelle sammenhengene løfter frem disse forbildene, i rekruttering for eksempel. Arbeidet vi drev var bygd opp av innvandrerungdom, og forbildene deres har vært foreldre og onkler».

OPPSUMMERING

I denne rapporten ønsket vi å undersøke hvordan kristne studenter lever ut sin kristne tro. Vi var særlig interessert i å forstå på hvilken måte studentene snakker om troen i praktisk studieliv og sammenhengen mellom tro og forventninger til fremtidig yrkesliv. I tillegg til dette ønsket vi å undersøke om det er forskjeller mellom de ulike studieretningene, samt om det er forskjeller mellom bindestreksnordmenn og nordmenn forøvrig.

Resultatene fra denne rapporten viser at kristne studenter i Norge er forsiktige med å snakke om sin kristne tro utenfor en kristen sammenheng. Til tross for at de mener troen ikke tilhører den private sfære, lever i de i stor grad som om dette er tilfelle. Årsaken til at studenter ikke snakker om troen er sammensatt. Det handler for eksempel ikke primært om frykt for å støte. Derimot ser det ut til at initiativ til samtale om den kristne troen for mange oppleves som unaturlig eller ukomfortabelt, og i den grad det gjøres legges det generelt mindre vekt på at den kristne troen er sann og større vekt på den enkeltes personlige erfaring.

**VI MÅ SPØRRE OSS I HVILKEN GRAD KRISTNE
STUDENTER I DAG FAKTISK OPPLEVER DET NØDVENDIG
Å DELE TROEN MED SINE VENNER.**

Når det gjelder forventninger til fremtidig yrkesutøvelse har vi sett at det er store forskjeller mellom de ulike studieretningene. Dette gjelder særlig hvordan man vektlegger sammenhengen mellom tros- og yrkesutøvelse, som for eksempel fagetiske problemstillinger knyttet til yrkesvalg. Det er verdt å merke seg at utfordringene knyttet til religiøs nøytralitet oppleves spesielt sterkt blant lærerstudentene. I tråd med de øvrige funnene i undersøkelsen oppfatter ikke kristne studenter «å snakke åpent om den kristne troen» blant de viktigste mulighetene på sin fremtidige arbeidsplass. Disse nyansene bør være interessante for alle som jobber med kristent studentarbeid.

Bindestreksnordmenn ser ut til å ha lavere terskel for å snakke om kristne tro, sammenlignet med nordmenn forøvrig. Likevel er måten man snakker om troen i norsk majoritetskultur ofte svært annerledes enn det man er vant til «*hjemmefra*». Møtet med både en intellektualisert tro og ateisme er ganske fremmed for mange. Kanskje som et resultat av dette oppgir flere bindestreksnordmenn frykten for å bli oppfattet som mindre intelligent som en årsak til å ikke snakke om tro. Paradoksalt nok gir likevel denne gruppen i mindre grad uttrykk for at mangel på språk er et hinder for å snakke om kristen tro sammenlignet med respondentene forøvrig. Samtidig står denne gruppen overfor en manglende tilgang på rollemodeller som kan modellere en kulturelt integrert tro. Avstanden mellom de kristne migrantmiljøene og det tradisjonelle kirke- og organisasjonslivet i Norge er fortsatt stor. Disse miljøene trenger hverandre og en synliggjøring

av slike rollemodeller er et ansvar det tradisjonelle kirke- og organisasjonslivet i større grad bør ta innover seg.

Arbeidet med denne rapporten har gitt svar på mange spørsmål, men har også reist en rekke nye. Hva er egentlig det sentrale trosinnholdet til kristne studenter? Hva skal til for at de kommer ut av skapet som kristne, også utenfor kirkerommet? Hvordan vil norsk kirke- og organisasjonsliv se ut når denne generasjonen skal ta over lederansvaret? Er trenden lik blant kristne tenåringer som hos studenter?

Tim Keller skriver at universitetet er den største og viktigste misjonsmarken i Vesten. Om det stemmer, er det kritisk at kirken tar disse problemstillingene på alvor og peker ut en retning videre. En slik formidabel oppgave kan ingen menighet eller organisasjon løse alene.

Laget NKSS
Holbergs plass 4, 0166 Oslo
post@nkss.no